

Dönem : 2
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 145

**Ceza işlerinde karşılıklı Adli yardım Avrupa Sözleşmesinin onaylan-
masının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve
Dışişleri komisyonları raporları (1/147)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71/167/1312

4 . 3 . 1966

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 28.2.1966 tarihinde kararlaştırılan «Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı» gerekçesi ve ilişkileriyle birlikte bağlı olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Avrupa Konseyine üye devletler arasında Strasbourg'da 20 Nisan 1959 tarihinde «Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi» imzalanmıştır.

Hükümet tarafından da Adalet Bakanlığının talebettiği beyanlarla birlikte imzalanmış olan işbu Sözleşme, üye memleketler arasında daha sıkı bir birlik gerçekleştirmek gayesiyle, ceza işlerinde karşılıklı adli yardımlaşmayı temin edecek ortak kuralların kabul ve uygulanmasını âmir bulunmaktadır.

İşbu Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunması Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirine sunulur.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No : 1/147

Karar No : 31

18 . 3 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Başkanlığımızca 5.3.1966 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı», Adalet ve Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin de iştirakiyle Komisyonumuzca tetkik ve müzakere olunmuştur.

Kanun tasarısı ve gerekçesi Komisyonumuzca uygun mütalâa edilmiş ve Hükümet temsilcileri de tasarının aynen kabul edilmesi görüşünü savunmuşlardır. Komisyonumuzca yapılan müzakere sonunda tasarının aynen kabul edilmesi ittifakla kararlaştırılmıştır.

Dışişleri Komisyonuna havale edilmek üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan İstanbul <i>İ. Hakkı Tekinel</i>	Başkan V. ve bu rapor Sözcüsü Kars <i>A. Ali Çetin</i>	Denizli <i>A. Şohoğlu</i>
Elâzığ K. Nedimoğlu İmzada bulunamadı	Erzincan S. Perinçek İmzada bulunamadı	İçel <i>C. Kılıç</i>
İçel <i>M. Arıkan</i>	Kayseri <i>A. Atıf Hacıpaşaoğlu</i>	Sivas <i>N. Nazif Arslan</i>
	Tokat <i>O. Hacıbaloğlu</i>	Kırklareli <i>M. Atagün</i>

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No : 1/147
Karar No : 29

22 . 7 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü :

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonunda, gerekçede de sarahaten belirtildiği üzere, Avrupa Konseyine üye devletler arasında, karşılıklı adli yardımlaşmayı temin maksadına mâtufl olarak yapılan sözleşme prensip itibariyle Komisyonumuzca de uygun mütalâa edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Adalet ve Dışişleri Bakanlıkları temsilcilerinin müştereken vermiş oldukları mütemmim izahat da nazarı itibara alınarak, tatbikatta gerekli tasarrufu temin ve zamanı değerlendirmek gayesiyle 2 nci maddenin (c), (d) ve (e) bendleri, madde metninden çıkarılmış, 1, 3 ve 4 nolu maddeler metinde olduğu gibi bırakılmış ve yapılan bu değişiklikle tasarı kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı Sivas S. Kurtbek İmzada bulunamadı	Başkanvekili Manisa <i>E. Akça</i>	Bu rapor Sözcüsü İzmir <i>S. İksel</i>
Kâtip Diyarbakır <i>A. T. Artuç</i>	Adana <i>K. Gülek</i>	Bursa <i>N. Gürsoy</i>
Bursa <i>Ömer D. Öztürkmen</i>	Çankırı <i>M. Ali Arsan</i>	Çorum <i>A. Topçubaşı</i> İmzada bulunmadı
	İzmir <i>S. Osma</i>	Mardin <i>R. Baykal</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

«Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi» nin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Avrupa Konseyi çerçevesinde 20 Nisan 1959 tarihinde Strasburg'da imzalanan «Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi» nin 2 nci maddede yazılı beyanlar yapılmak suretiyle onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — a) Madde 5. Arama veya eşya haczini istihdaf eden istinabelerin 1 nci paragrafın a, b, c fıkralarında yazılı şartlara bağlanması.

b) Madde 7. fıkra 3

Türkiye Cumhuriyeti ülkesinde bulunan takibata maruz şahıslara yapılacak tebliğler, ilgili Türk makamlarına, dinleme tarihinden asgari 40 gün önce vürudedecek şekilde gönderilmelidir.

c) Madde 15. fıkra 6

Adli yardım talepleri Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile yapılmalıdır.

d) Madde 16. fıkra 2

Yardım talepleri ve ekli belgeler, Avrupa Konseyi resmi dillerinden birinde (Fransızca veya İngilizce) tercümesiyle birlikte gönderilmelidir.

e) Madde 21

Suçluların takibi hakkındaki ihbarlar Dışişleri Bakanlıkları aracılığı ile yapılacaktır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür. 28 . 2 . 1966

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

«Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi» nin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Aynen kabul edilmiştir.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

«Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi» nin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının birinci maddesi, 1 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — a) Madde 5 Arama veya eşya haczini istihdaf eden istinabelerin 1 nci paragrafın a, b, c fıkralarında yazılı şartlara bağlanması.

b) Madde 7 fıkra 3

Türkiye Cumhuriyeti ülkesinde bulunan takibata maruz şahıslara yapılacak tebliğler ilgili Türk makamlarına, dinleme tarihinden asgari 40 gün önce vürudedecek şekilde gönderilmelidir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncu maddesi, 3 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncu maddesi, 4 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

Başbakan

S. Demirel

Devlet Bakanı

C. Bilgehan

Devlet Bakanı

R. Sezgin

Devlet Bakanı

K. Ocak

Devlet Bakanı

A. F. Alişan

Adalet Bakanı

H. Dinçer

Millî Savunma Bakanı

A. Topaloğlu

İçişleri Bakanı

F. Sükan

Dışişleri Bakanı

İ. S. Çağlanangil

Maliye Bakanı

İ. Gürsan

Millî Eğitim Bakanı

O. Dengiz

Bayındırlık Bakanı

E. Erdinç

Ticaret Bakanı

M. Zeren

Sağ. ve Sos. Y. Bakanı

E. Somunoğlu

Gümrük ve Tekel Bakanı

İ. Tekin

Tarım Bakanı

B. Dağdaş

Ulaştırma Bakanı

S. Öztürk

Çalışma Bakanı

A. N. Erdem

Sanayi Bakanı

M. Turçut

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

İ. Deriner

Turizm ve Tanıtma Bakanı

N. Kürsad

İmar ve İskân Bakanı

H. Menteseoğlu

Köv İşleri Bakanı

S. O. Avcı

CEZA İŞLERİNDE KARŞILIKLI ADLÎ YARDIM AVRUPA SÖZLEŞMESİ

DİBAÇE

Bu Sözleşmeyi imzalayan Avrupa Konseyi üyesi hükümetler, Avrupa Konseyi amacının üyeleri arasında daha sıkı bir birliği gerçekleştirmek olduğunu göz önünde tutarak;

Ceza işlerinde karşılıklı yardım konusunda ortak kurallar kabulünün bu amaca ulaştırıcı nitelikte olduğuna inanarak;

Karşılıklı adlî yardımın, daha önce 13 Aralık 1957 tarihli bir Sözleşmeye konu teşkil etmiş bulunan suçluların geriverilmesi meselesiyle ilgili olduğunu göz önüne alarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

BÖLÜM - I.

Genel hükümler

Madde — 1.

1. — Cezalandırılması, yardımlaşma talebedildiği anda, yardım isteyen Tarafın, Adlî makamlarının yetkisi içinde bulunan suçlarla ilgili her dâvada, Âkîd Taraflar, işbu Sözleşme hükümleri uyarınca, birbirlerine, karşılıklı olarak en geniş adlî yardımda bulunmayı yüklenirler.

2. — İşbu Sözleşme, tutuklama ve mahkûmiyet kararlarının yerine getirilmesinde ve âdi suç teşkil etmiyen askerî suçlarda uygulanmaz.

Madde — 2.

Adlî yardımlaşma aşağıdaki hallerde reddedilebilir :

a) Talebin ilişkin olduğu suçlar, kendisinden yardım isteyen Tarafça, siyasi suçlarla veya siyasi suçlara murtabit suçlarla veya malî suçlarla ilgili sayılıyorsa;

b) Kendisinden yardım istenilen Taraf, talebin yerine getirilmesinin, memleketinin egemenlik, güvenlik, kamu düzeni veya diğer özçıklarına hanel getirecek nitelikte görüyorsa.

BÖLÜM - II

İstinabe

Madde — 3.

1. — Bir ceza dâvasına ilişkin olarak, soruşturma işlemlerinin yürütülmesi veya delillerin, dosya ve belgelerin gönderilmesi hakkında, yardım isteyen Tarafın adlî makamlarınca yapılmış olan istinabe tadeplerini, yardım istenen Taraf, kendi mevzuatında öngörülen şekillere uygun olarak yerine getirir.

2. — Yardım isteyen Taraf, tanıkların veya bilirkişilerin andlı ifade vermelerini isterse, bu hususu açıkça talebedecek ve yardım istenen Taraf, millî mevzuatında bunu engelliyen bir hüküm yok ise, bu talebi yerine getirecektir.

3. — Yardım istenen Taraf, talebedilen dosya veya belgelerin asıllarına uygunluğu onaylı, örnek veya fotokopilerini göndermekle yetinebilir. Ancak, yardım isteyen Taraf, asıllarının gönderilmesini açıkça isterse, bu talep inkân nisbetinde yerine getirilecektir.

Madde — 4.

Yardım istiyen Taraf açıkça istediği takdirde, yardım istenen Taraf, istinabenin yerine getirilme tarihini ve yerini kendisine bildirecektir. İlgili memur ve kişiler, yardım istenen Tarafça rıza gösterildiği takdirde, istinabenin yerine getirilmesinde hazır bulunabilirler.

Madde — 5.

Âkîd Taraflardan her biri, işbu Sözleşmenin imzası veya onaylama veya katılma belgesinin tevdiî sırasında, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildiriyle, arama veya tutuklama amacını güden istinabelerin yerine getirilmesini aşağıdaki şartlardan bir veya birkaçına tabi kılıp kılmamak yetkisini saklı tutabilir :

a) İstinabeyi gerektiren suçun hem yardım istenen, hem de yardım istenen Tarafların kanunlarına göre cezalandırılabilir bir suç olması,

b) İstinabeyi gerektiren suçun, yardım istenen Tarafın memleketinde, suçlunun geri verilmesine elverişli bir suç olması.

c) İstinabenin yerine getirilmesi, yardım istenen Tarafın kanunu ile bağdaşması.

2. — Bir Âkîd Taraf, işbu maddenin 1 nci fıkrası uyarınca bildiriye bulunduğu zaman diğer Âkîd Taraflardan biri karşılık kuralını uygulayabilir.

Madde — 6.

Yardım istenen Taraf, gönderilmesi istenen eşya, dosya veya belgelerin verilmesini, görülmekte olan bir ceza dâvası için zorunlu olması halinde geciktirebilir.

Yardım istenen Taraf vazgeçmediği takdirde, istinabe yolu ile gönderilmiş olan eşya ile dosya ve belgelerin asılları, yardım istiyen Tarafça, mümkün olan süratle, yardım istenen Tarafa geri verilir.

BÖLÜM - III.

Usule ait işlemlerin ve adli kararların tebliği

Tanıkların, bilirkişilerin ve kovuşturulan kişilerin mahkeme önüne çıkmaları

Madde — 7.

1. — Yardım istenen Taraf, tebliğ edilmek üzere yardım istiyen Tarafça kendisine gönderilmiş olan usule ait işlemler ve adli kararları tebliğ edecektir.

Bu tebliğ hükmün veya usule ait kararın sadece muhataba intikalini sağlamak suretiyle yerine getirilebilir.

Yardım istiyen Taraf açıkça istediği takdirde, yardım istenen Taraf işbu bildiriye kendi mevzuatında benzeri bildirimler için öngörülen şekillerden birine veya mevzuatı ile bağdaşan diğer özel bir şekle uyarak yerine getirir.

2. — Tebligatın yapıldığının delili, tarihli ve muhatabı tarafından imzalı bir makbuzla veya yardım istenen Tarafın tebliğin vukuunu, şeklini ve tarihini belirten bir bildiri ile olur. Bu belgelerin biri veya diğeri yardım istenen Tarafa derhal intikal ettirilir. Yardım istiyen Tarafın isteği üzerine, yardım istenen Taraf, bildirinin, kendi kanununa uygun olarak yapılıp yapılmadığını tasrih edecektir. Bildirinin yerine getirilmesi mümkün olamamış ise, yardım istenen Taraf bunun sebebini, yardım istiyen Tarafa derhal bildirir.

3. — Âkîd Taraflardan her biri, işbu Sözleşmenin imzası veya onaylama veya katılma belgesinin tevdiî anında Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildiri ile, kendi ülkesinde bulunan ve kovuşturulan bir kişi ile ilgili celbnamenin, mahkeme önüne çıkmak için tesbit edilen tarih-

ten bir süre önce, kendi makamlarına verilmesini istiyebilir. İşbu süre bahis konusu bildiride tasrih edilecek ve 50 günü aşamayacaktır.

Mahkeme önüne çıkma tarihinin tesbitinde ve celpnamenin intikal ettirilmesinde bu süre göz önünde tutulacaktır.

Madde — 8.

Celbi talebolunup da celpnameye icabet etmiyen bir tanık veya bilirkişi, işbu celpname ceza ihtiarını ihtiva etse dahi, yardım istiyen Tarafın ülkesine kendi iradesiyle gitmediği ve orada usulüne uygun olarak yeniden celbedilmediği takdirde, hiçbir müeyyideye veya zorlayıcı tedbire tabi tutulamaz.

Madde — 9.

Yardım istiyen Tarafça tanık veya bilirkişiye ödenecek tazminat ile yol ve oturma giderleri, konut yerinden itibaren hesaplanacak ve kendilerinin dinlenileceği memlekette yürürlükte olan tarife ve yönetmeliklerde öngörülen miktarlardan az olmayacaktır.

Madde — 10.

Yardım istiyen Taraf bir tanık veya bilirkişinin kendi adlı makamları önüne bizzat çıkmasını özellikle gerekli addediyorsa, bu hususu celbin tebliği ile ilgili talebinde belirtir ve yardım istenen Taraf bu tanık veya bilirkişiyi söz konusu adlı makamlar önüne çıkmaya davet eder.

Yardım istenen Taraf tanığın veya bilirkişinin cevabını yardım istiyen Tarafa bildirir.

2. — İşbu maddenin birinci fıkrasında öngörülen halde, talepname veya celpname, ödenecek tazminatın, yolluk ve oturma giderlerinin yaklaşık toplamını kapsar.

3. — Bu amaçla kendisinden bir talepte bulunduğu takdirde, yardım istenen Taraf tanığa ve ya bilirkişiye bir avans verebilir. Bu avans celpnamede zikredilecek ve yardım istiyen Tarafça yardım istenen Tarafa ödenecektir.

Madde — 11.

1. — Yardım istiyen Tarafça, tanık sıfatıyla veya yüzleştirilmek amacıyla, mahkeme önüne şahsan çıkması istenilen her tutuklu kişi, yardım istenen Tarafça, belirtilen süre içinde geri gönderilmek ve uygulanabileceği ölçüde 12 nci madde hükümleri saklı kalmak şartıyla, dinlenmenin vukubulacağı ülkeye geçici olarak gönderilir.

Gönderme talebi aşağıdaki hallerde reddolunabilir :

- a) Tutuklu kişinin gönderilmeye razı olmaması,
- b) Yardım istenen Tarafın ülkesinde görülmekte olan bir ceza dâvasında, tutuklunun mevcudiyetinin zorunlu olması,
- c) Gönderilmesinin tutukluluk halini uzatır nitelikte bulunması,
- d) Tutuklu kişinin yardım istiyen Tarafın ülkesine gönderilmesine engel diğer önemli sebeplerin var olması.

2. — 2 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyla, yukardaki fıkrada öngörülen durumda, ülkesinden transit geçişin istendiği işbu Sözleşmeye Taraf olan Üçüncü bir Devletin Adalet Bakanlığına gerekli bütün belgelerle birlikte, yardım istiyen Taraf Adalet Bakanlığınca yapılan bir talep üzerine, tutuklu kişinin o Devlet ülkesinden transit geçmesine müsaade olunur. Her Âkıld Taraf kendi uyruklarının transit geçmesi için gerekli müsaadeyi vermekten imtina edebilir.

3. — Yardım istenen Taraf gönderilen kişinin serbest bırakılmasını istemediği takdirde, bu kişi yardım istiyen Taraf ülkesinde ve gerektiğinde transit geçiş için müsaade istenilen Tarafın ülkesinde, tutuklu kalacaktır.

Madde — 12.

1. — Hangi uyrukta olursa olsun, bir celp üzerine yardım istenen Tarafın adli makamları önüne çıkacak olan tanık veya bilirkişi, yardım istenen Tarafın ülkesinden ayrıldığı tarihten önceki eylem veya mahkûmiyetleri için, yardım istenen Taraf ülkesinde ne kovuşturulabilir ne tutuklanabilir ne de kişisel hürriyetlerinin her hangi bir şekilde sınırlandırılmasına tabi tutulabilir.

2. Aleyhine kovuşturma konusu teşkil eden eylemler sebebiyle yardım istiyen Tarafın adli makamları önüne celbedilen bir kişi, hangi uyruktan olursa olsun, yardım istenen Taraf ülkesinden ayrıldığı tarihten önce var olup, celpnamede söz konusu edilmiyen eylem veya mahkûmiyetleri yüzünden, yardım istiyen Taraf ülkesinde, ne kovuşturulabilir ne tutuklanabilir ne de bu kimsenin kişisel hürriyeti başka bir şekilde sınırlandırılmaya tabi tutulabilir.

3. — Yardım istiyen Taraf ülkesinde, yardım istiyen Taraf adli makamlarınca, bu Tarafın ülkesinde bulunması gerekli sayılmadığı tarihten itibaren 15 gün içinde, tanık bilirkişi veya kovuşturulan kişi, bu ülkeyi terk etmek imkânına sahibolduğu halde, terk etmediği veya terk edip de geri döndüğü takdirde, işbu maddede öngörülen dokunulmazlık son bulur.

BÖLÜM - IV.

Adli sicil

Madde — 13.

1. — Bir ceza dâvası için zorunlu olup da, Âkîd Taraflardan birinin adli makamlarınca talebedilecek adli sicil örnekleri ve bu hususa ilişkin her çeşit bilgi, yardım istenen Tarafça, kendi adli makamlarının benzeri hallerde sağlayabilecekleri ölçüde, yardım istiyen Tarafa gönderilir.

2. — İşbu maddenin 1 nci fıkrasında öngörülenlerin dışındaki hallerde, benzer talepler, yardım istenen Tarafın mevzuatının, yönetmeliklerinin ve uygulamasının öngördüğü şartlar içinde sonuçlandırılır.

BÖLÜM - V.

Usul

Madde — 14.

1. — Yardımlaşma talepleri aşağıdaki hususları kapsamalıdır :

- a) Talebi yapan makam,
- b) Talebin konusu ve gerekçesi,
- c) Mümkün olduğu ölçüde, ilgili kişinin kimliği ve tabiiyeti,
- d) Gerekiyorsa muhatabın adı ve adresi.

2. — 3, 4 ve 5 nci maddelerde öngörülen istinabe taleplerinde, diğer hususların dışında, isnad edilen suç hakkında bilgi verilecek ve olayların kısa bir izahı yapılacaktır.

Madde — 15.

1. — 3, 4 ve 5 nci maddelerde öngörülen istinabe talepleriyle 11 nci maddede bahis konusu edilen talepler, yardım istiyen Tarafın Adalet Bakanlığınca, yardım istenen Tarafın Adalet Bakanlığına gönderilecek ve aynı yoldan iade edilecektir.

2. — İvedi hallerde, sözü geçen istinabe taleplerini, yardım istiyen Tarafın adli makamlarınca, yardım istenen Taraf adli makamlarına gönderilebilir. İstinabe evrakı, istinabenin yerine getirilmesi ile ilgili belgelerle birlikte, işbu maddenin 1 nci fıkrasında öngörülen yoldan geri gönderilir.

8. — 13 nci maddenin 1 nci fıkrasında öngörülen talepler, yardım isteyen Taraf adli makamlarınca doğrudan doğruya yardım istenen Tarafın yetkili mercilerine gönderilebilir. Ve cevaplar doğrudan doğruya bu merci tarafından verilebilir. 13 nci maddenin 2 nci fıkrasında öngörülen talepler, yardım isteyen Taraf Adalet Bakanlığınca yardım istenen Taraf Adalet Bakanlığına gönderilir.

4. İşbu maddenin 1 nci ve 3 nci fıkralarında öngörülenler dışındaki, adli yardım ve özellikle hazırlık soruşturması ile ilgili talepler, adli makamlar arasında doğrudan doğruya yazışma konusu teşkil edebilirler.

5. — İşbu Sözleşmede müsaade edilen doğrudan doğruya yazışmalar, Milletlerarası Polis Teşkilâtı (Interpol) aracılığı ile yapılabilir.

6. — Âkîd Taraflardan her biri, işbu Sözleşmenin imzası veya onaylama veya katılma belgesinin tevdi anında Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildiri ile, adli yardım taleplerinin tümünün veya bazılarının, kendisine, işbu maddede öngörülenlerden başka bir yolla yapılmasını bildirebileceği gibi, işbu maddenin 2 nci fıkrasında öngörülen halde istinabe taleplerinin bir örneğinin aynı zamanda kendi Adalet Bakanlığına gönderilmesini de isteyebilir.

7. — İşbu madde Âkîd Taraflar arasında yürürlükte bulunan iki Taraflı Anlaşmaların, adli yardım taleplerinin iki Taraf makamları arasında doğrudan doğruya yapılmasını öngören hükümlerine dokunmaz.

Madde — 16.

1. — İşbu maddenin 2 nci fıkrasının hükümleri saklı kalmak şartıyla taleplerin ve bunlara ek belgelerin tercümesi istenmiyecektir.

2. — Âkîd Taraflardan her biri, Sözleşmenin imzası veya onaylama veya katılma belgesinin tevdi anında, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildiri ile taleplerin ve bunlara ek belgelerin, kendi dilinde bir tercümesi veya Avrupa Konseyi resmî dillerinden birine veya Avrupa Konseyi resmî dillerinden tercih edeceği bir dile çevrilmiş metinleri ile birlikte kendisine gönderilmesini istemek hakkını saklı tutabilir. Diğer Taraflar karşılıklı kuralını uygulayabilirler.

3. — İşbu madde iki veya daha çok Âkîd Taraf arasında yürürlükte olan veya ileride yapılacak olan anlaşmaların, taleplerin ve bunlara ek belgelerin tercümesi ile ilgili hükümlerine dokunmaz.

Madde — 17.

İşbu Sözleşmenin uygulanması ile ilgili olarak, gönderilen evrak ve belgeler her türlü onaylama işlemlerinden muafır.

Madde — 18.

Bir yardımlaşma talebi ile kendisine müracaat edilen bir makam, bunu sonuçlandırmaya yetkili değilse, bu talepleyi re'sen, memleketinin yetkili makamına gönderecek ve talep kendisine doğrudan doğruya yapıldığı takdirde, yardım isteyen Tarafa aynı yoldan bilgi verecektir.

Madde — 19.

Adli yardım talebinin her türlü reddi gerekçeli olmalıdır.

Madde — 20.

9 ncu madde hükümleri saklı kalmak şartıyla, yardımlaşma taleplerinin yerine getirilmesi, yardım istenen Taraf ülkesinde bilirkişilerin müdahalesinin ve 11 nci madde gereğince, tutuklu kişilerin naklinin doğurduğu masraflar dışında hiçbir masrafın ödenmesini gerektirmez.

BÖLÜM - VI.

Kovuşturma ile ilgili ihbar

Madde — 21.

1 — Bir Âkîd Tarafça diğer bir Tarafın mahkemelerindeki kovuşturmalara ilgili olarak yapılan her ihbar Adalet Bakanlıkları yolu ile yapılır. Bununla beraber, Âkîd Taraflar, 15 nci maddenin 6 nci fıkrasında öngörülen yetkiyi kullanabilirler.

2 — Yardım istenen Taraf bu ihbar hakkında yapılan işlemi bildirecek ve gerekiyorsa, alınan kararın örneğini gönderecektir.

3 — 16 nci madde hükümleri, işbu maddenin 1 nci fıkrasında öngörülen ihbarlara uygulanır.

BÖLÜM - VII.

Adli sicillerle ilgili bilgi mübadelesi

Madde — 22.

Âkîd Taraflardan her biri, diğer Taraf tebarlarına ilişkin olup adli sicile kaydedilmiş bulunan cezaî hükümler ve sonraki tedbirler hakkında ilgili Tarafa bilgi verir. Adalet Bakanlıkları bu bilgileri yılda en az bir kere birbirlerine göndereceklerdir. Bahis konusu kişinin iki veya daha çok Âkîd Taraf tebası addedilmesi halinde, bu bilgi, kişi, ülkesinde mahkûm olduğu Tarafın tabiiyetini taşıyorsa, ilgili Taraflardan her birine verilir.

BÖLÜM - VIII.

Nihai hükümler

Madde — 23.

1 — Âkîd Taraflardan her biri, işbu Sözleşmenin imzası veya onaylama veya katılma belgesinin tevdiî anında, Sözleşmenin belirli bir veya birkaç hükmünü saklı tutabilir.

2 — Bâzı hükümler hakkında ihtirazi kayıt ileri süren her Âkîd Taraf, şartlar müsaade ederetmez, bunu geri alacaktır. İhtirazi kayıtların geri alınması Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapılacak bir bildiri ile olur.

3 — Sözleşmenin bir hükmü hakkında ihtirazi kayıt ileri sürmüş olan bir Âkîd Taraf, bu hükmün diğer Tarafça uygulanmasını, ancak hükmü kendisinin kabul ettiği ölçüde isteyebilir.

Madde — 24.

Âkîd Taraflardan her birinin Sözleşmenin imzası veya onaylama veya katılma belgesinin tevdiî anında Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildiri ile, işbu Sözleşmenin uygulanması bakımından, hangi makamları adli makamlar olarak sayacağını bildirebilir.

Madde — 25.

1 — İşbu Sözleşme Âkîd Tarafların anavatan topraklarında uygulanır.

2 — İşbu Sözleşme, Fransa için, Cezayir ve deniz aşırı vilâyetlerde, İtalya için, İtalyan İdaresindeki Somali ülkesinde de uygulanır.

3 — Federal Almanya Cumhuriyeti, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildiri ile, işbu Sözleşmenin uygulanmasını Berlin Land'ına teşmil edebilir.

4 — İşbu Sözleşme Holânda Kırallığın Avrupa'daki ülkesinde uygulanır. Anılan Kırallık Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildiri ile Sözleşmenin uygulanmasını Holânda Antillerine, Surinam'a ve Holânda Yeni Gine'sine de teşmil edebilir.

5 — İki veya daha çok Âkîd Taraf arasında doğrudan doğruya varılacak Anlaşma ile işbu Sözleşmenin uygulama alanı, bu Anlaşmaya dercedilecek şartlar altında, işbu maddenin 1, 2, 3, ve 4 nci fıkralarında belirtilen ülkelerden başka, Taraflardan birinin milletlerarası ilişkilerini sağladığı her hangi bir ülkeye teşmil edilebilir.

Madde — 26.

1 — 15 nci maddenin 7 nci fıkrası ve 16 nci maddenin 3 ncu fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, işbu Sözleşme, uygulandığı ülkeler bakımından, iki Taraflı Anlaşma, Sözleşme veya Anlaşmaların, iki Âkîd Taraf arasındaki ceza işlerinde karşılıklı adli yardımı düzenliyen hükümlerini kaldırır.

2 — İşbu Sözleşme belirli bir alanda, bâzı hallere munhasır Karşılıklı Adli Yardımlaşmayı düzenliyen veya düzenleyecek iki veya çok Taraflı milletlerarası her hangi bir Anlaşma hükümlerinde yer alan vecibeleri etkilemez.

3 — Âkîd Taraflar, ancak işbu Sözleşmenin hükümlerini tamamlamak veya Sözleşmede yer almış ülkelerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacı ile, aralarında Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım ile ilgili iki veya çok Taraflı Anlaşmalar aktedebilirler.

4 — Ceza İşlerinde Adli Yardımın iki veya daha çok Âkîd Taraf arasında, ortak bir mevzuat veya ülkelerinde Adli Yardım Taleplerinin karşılıklı olarak uygulanmasını öngören özel bir rejim esasına dayanarak düzenlenmesi halinde, Taraflar bu alanda karşılıklı münasebetlerini, işbu Sözleşmenin hükümlerine rağmen munhasıran bahis konusu usullere göre, yürütmekte serbest olacaklardır. Bu fıkra hükümlerine uygun olarak karşılıklı ilişkilerinde işbu Sözleşmenin uygulanmasını bertaraf eden veya bertaraf edecek olan Âkîd Tarafların, bu hususu Avrupa Konseyi Genel Sekreterine gönderecekleri bir bildiri ile belirtmeleri gerekir.

Madde — 27.

1 — İşbu Sözleşme, Avrupa Konseyi üyelerinin imzasına açık tutulacaktır. Sözleşme onaylanacak ve onaylama belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

2 — Sözleşme 3 ncu onaylama belgesinin tevdiinden itibaren 90 gün sonra yürürlüğe girecektir.

3 — İşbu Sözleşme, Sözleşmeyi sonradan onaylayan imzacılar bakımından, onaylama belgesinin tevdi tarihinden itibaren 90 gün sonra yürürlüğe girecektir.

Madde — 28.

1 — Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Konseye üye olmayan her Devleti, işbu Sözleşmeye katılmaya davet edebilir. Bu davete ilişkin kararın, Sözleşmeyi onaylamış bulunan Konsey Üyelerinin oy birliği ile alınması gerekir.

2. Katılma, tevdiinden itibaren 90 gün sonra hüküm ifade eden bir katılma belgesinin Konsey Genel Sekreterine tevdi ile olur.

Madde — 29.

Her Âkîd Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine göndereceği bir bildiri ile, işbu Sözleşmeyi kendi bakımından feshedebilir. Bu fesih Konsey Genel Sekreterinin bildiriye aldığı tarihten itibaren 6 ay sonra hüküm ifade eder.

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Konsey üyelerine ve işbu Sözleşmeye katılmış olan her Devlet Hükümetine, aşağıdaki hususları bildirir :

- a — İmzacıların adları ve her türlü onaylama veya katılma belgelerinin tevdii;
- b — Yürürlüğe giriş tarihi;
- c — 5 nci maddenin 1 nci fıkrası, 7 nci maddenin 3 ncü fıkrası, 15 nci maddenin 6 nci fıkrası, 16 nci maddenin 2 nci fıkrası, 24 ncü madde, 25 nci maddenin 3 ve 4 ncü fıkraları ve 26 nci maddenin 4 ncü fıkrası gereğince alınan her bildiri;
- d — 23 ncü maddenin 1 nci fıkrası hükümlerine uygun olarak yapılan ihtirazi kayıtlar;
- e — 23 ncü maddenin 2 nci fıkrası hükümlerine uygun olarak geri alınan ihtirazi kayıtlar;
- f — 29 ncu madde hükümleri gereğince alınan fesih bildirimleri ve bunların yürürlüğe gireceği tarih.

Yukarıdaki hükümleri onaylama zımında gereği gibi yetkili kılınmış, aşağıda imzaları bulunanlar, işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

İşbu Sözleşme, Fransızca ve İngilizce dillerinde ve her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, tek nüsha halinde, Strasburg'da, 20 Nisan 1959 tarihinde yapılmıştır. Avrupa Konseyi arşivlerine konacak olan bu tek nüshanın aslına uygun, onaylanmış örneklerini Genel Sekreter, imzacı veya Sözleşmeyi imzalayan veya katılmış Devletlere gönderecektir.